ימכרו וכו'. תלמוד קרנא הוי לתי פירא הוה הא תקון רבנן פירות לנעבד: והזקינו. קפסה עליהן זקנה בלא זמן: לאו מי אוקימנא. בכתובות בפרק המדה שנפלו לה נכסים (דף עט.): בשדה אחרת. שלא היתה הקרקע שלה שהיו דקליס בשדה של מחריס דהא כליא קרנא דידה לגמרי מי אמרת (ג) ליקלינהו בעל לכולהו: הזה שטרא. שטר משכנתא דקורא במיקלס שניא תלין ולא פירא בו מינן הטעם: הכי גרסינן וקדיס מלוה ואכלינהו לפירי. דשנה שליטית מקמי דנתבעיה לדינא: קרקע בחזקת בעליה עומדת. תע"ג דלא תבעיה עד לאחר תכילת פירות אמן נתר קרקע חזלינן וכי מספקא לן שנה זו של מי חוקי תרעא בחזקת מריה ושלא כדין תכליהו לפירי: בחזקת אוכליהן עומדות. כיון דקדים ותכליהו ואתא לאפוקי מיניה נייתי רתיס דלתו שלא הוו דנתר תכילת פירות חזלינן: והא קי"ל הלכתא כרב נחמן בדיניו. ורב נחמן קרקע בחזקת בעליה עומדת קתמר גבי שוכר מרתן משנים עשר זהודים לשנה מדינר זהב לחדש בהשוכל (לעיל דף קכ:) ואפילו נח בסוף החדש אתר כולו למשכיר כשנתעברה השנה: הכי מילי מילתא דלא עבידא לאיגלויי. כלומר נתר קרקע ודאי אית לן למיזל ומיהו הני מילי בספק שאין עומד לעולם להתברר כי ההוא דמספקא לן בין אם תפיס לשון רחמון ואי תפיס לשון אחרון: אבל הכא מילתא עבידא לאיגלויי. בסוף שיבאו עדי שטר ויעידו: ואטרוחי בי דינא תרי זימני. שתע דדין עם הטלוה ואם נוליאנו מידו עתידין אנו לחזור ולגבותו מיד הלוה לאתר זמן: מלוה תומר אתם וכו'. מילתא אתריתי היא. מלוה ולוה שבאו לדין מלוה תומר אתם שנים מוסכנת לי ואין השטר לפניו ולוה תומר לשלם וכבר תכלתה שלם: מגו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי. לעולם ותכלתיה שני תזקה ואבד השטר ממני: לא סבירא לה הא דאתר רב יהודה. ולא אתריגן מגו שהלוים מוכיתין שהוא רתוי שתמר אבד השטר והוי שטרא לא דמי לשטר זביני דהיו שטר זביני לעדות שתכירה לו הוא נא וכי עד אתד עולם תאתר לו להזהר בו תמור רבנן היה עד תלת שנין תני לגיזדהורי תיניס בשטרא טפי לא מיזדהר דקסבר לא ילא עוד ערעור עליה תבל זה שהוא מודה שהשטר משכנתא הוא לרתיית מנין שנים של תכילת פירות לגובייתו דתכילת פירות דמנין השנים תקי ומיזדהר זהיר היה דלא לירכס ליה עד כלות השנים והתי דקתאר לא מהימן דמיכתב הוא דכתביה וכו': הלא מעתה. תדרב יהודה קפריך דתתר מי בעי תתר לקוחה היא בידי: הכי נמי דמהימן. וכי עביד רבנן מילתא דתתי נא בידי דמתות כי התי: תקון רבנן למרי תרעא דיהיב טפקא. למלכא: וכרי כריא. מתקן תהיץ סביבות הגבולים: ותי תרעא קניא הוא. לליא ליה טפקא וכריא נמי ליא ליה מתי ליעביד: למחוי. הוו יודעים שלא מכרתיה לו אלא היא משכון בידו: הכי גרסינן הא בתתרא דשקיל תריסא פלגא הא בתתרא דשקיל תריסא סילתא. ולא גרסינן שתלא נכולי מילתא: שכירי. לימים או לתדשים ושמות ושכרתיו בשעות. וכל נאמן לגבי"מ בשה שהשביעו יתומים כלום: אנו השבחנו. ולא לגבי"מ בשה שהשביעו יתומים כלום: ספק

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אימא והזקינו ואיבעית אימא לאו מי אוקימנא להההיא (א)כגון שנפלו לה בשדה אחרת דקא כליא קרנא: ההוא שטרא דהוה כתיב ביה שנין סתמא מלוה אמר שלש לוה אמר שתים (ב) קדים מלוה ואכלינהו לפירי מי נאמן רב יהודה אמר קרקע בחזקת בעליה קיימא רב כהנא אמר (ג)פירות בחזקת אוכליהן קיימי והלכתא כוותיה דרב כהנא דאמר פירות בחזקת אוכליהן (ד)(קיימי) והא קי"ל (ה)דהלכתא כוותיה דרב נחמן (ו)דאמר(ז) קרקע בחזקת בעליה עומדת התם מילתא דלא עבידא לאיגלויי היא הכא מילתא דעבידא לאיגלויי היא ואטרוחי בי דינא תרי זמני לא מטרחינן מלוה אומר חמש לוה אומר שלש א"ל אייתי לי שטרך א"ל שטרא אירכם לי אמר רב יהודה (ח)מלוה נאמן מגו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי א"ל רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא האי שטרא כיון דלגובייתא קאי מיזהר זהיר ביה ומיכתב הוא דכבשיה לשטריה סבר אוכלה תרתין שנין יתירתא א"ל רבינא לרב אשי אלא מעתה (ט)האי משכנתא דסורא דכתבי הכי במישלם שניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסף היכא דכבשיה לשטר משכנתא ואמר לקוחה היא בידי הכי נמי דמהימן וכי מתקני רבנן מילתא דאתי בה [לידי] פסידא א"ל התם תקינו ליה רבנן דמרי ארעא יהיב טסקא וכרי כריא ארעא דלית לה כריא ולא יהיב טסקא מאי א"ל (י)איבעי ליה למחווי לא אימחא מאי איהו הוא דאפסיד אנפשיה אתים אומר למחצה ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתיו מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן רב נחמן אמר (כ)הכל כמנהג המדינה סבור מינה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא אמר להו רב מרי ברה דבת שמואל הכי אמר אבוי אפילו באתרא דשקיל אריסא פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית נאמן דאי בעי אמר שבירי ולקיטי הוא: (ל)יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר אביהם השביח על מי להביא ראיה

סבר

מיקרו לפרי לתבי וי"ל דמ"מ מוכח שפיר דקרנא הוי אפילו כשיבא לגמרי ולהכי קאמר תנא קמא יקח נהן קרקע אפילו מעתה שעומדין קמת פירות לטובתו של בעל ופליג (ו) ארב"ג דאמר לא תמכור משום שבח בית לחביה ולא תייתינן לטובת הבעל כל זמן שעומדין קמת פירות עד שתייבא לגמרי ואז יקח נהן קרקע תבל לתבי דאמר לאמר לגמרי טוטל בעל הבית הכל אם כן אין זה טובת הבעל מה שלקח נהן קרקע ואוכל פירות משלו כי טוב לו יותר להמתין מעט עד שתייבא לגמרי והא הכל שלו: א"ל רבינא לרב אשי משכנתא דסורא אם אמר לקוחה היא בידי ה"נ דנאמן כו'. תלא ולתי לא מהימן הקשה הרב רבי אלחנן להא דתנן (ב"ב דף כח.) תזקת הבתים כו' תזקתן ג' שנים ואומר ר"י להתם בטושן שממחזיק בה בגזל הוא תזקה שהיה לו לממות תוך שלש כי יודע בודאי כיון שנכנס לה בגזל אם יתמוך לו ג' שנים ולא ימתה שיטעון על ידי ג' שנים שיהיה שלו ולכך היה לו לממות שידוע לכל שתקנו מכמים לממות תוך שלש ואם לא מיתה הספיד תבל כשמשכנתא בא לידו סובר שמקשה כי לא תקנו מכמים אין לתוש שאתר ג' יטעון שקר ות"ת אם כן לעולם יהיה בעל הקרקע נאמן לומר שבגזל הוא בא אלמלי דעי אמר במשכנתא היה מגו דאי בעי אמר במשכנתא היה ותיל מו לפירות הולדתיך וי"ל דהוי מגו במקום עדים לאמן שהדי אם היה בא בגזל לא היה שתיק תלא היה מוחה לי נמי אין זה מגו שאין טוען ברגון משכנתא היה לו לפירות הולדתיך לפי שקבור להוליא גם הפירות שכבר אכל לי נמי תשיב מגו להוליא כיון שאכלה אני חזקה וקשה דטעמא דבשלש שנים הוי חזקה משום דעד שלש שנים מיזדהר אינש בשטריה טפי לא מיזדהר והשתא הלא ע"כ צריך לשמור לעולם כי שמא יטעון זה משכנתא היא וע"כ נרשה לא בעי למימר שלא יהא נאמן [לומר] לקוחה היא בידי תלא שואל מה תקנה יעשה השתא שכן יוכל להחזיק ולטעון לקוחה היא בידי דמשתה נרשה לא מהימנה תלא כשתומר פליגי תכיל מרעתי בגזלנותא ומשני רב תבי דמשיבא ליה למחוי ולומר תוך שלשה דעו כי משכנתא היא בידו דמשיבא שפיר משתה בכי תלי גוונא וכי תלי גוונא יש לפרש בפ' תזקת הבתים (שם דף לה: ושם) גבי ותי טעין ושתר לפירות הולדתיך נאמן ואף על גב דשתם רב תבי פריך לרב כהנא ותי לפירות שתתים שלי הוה ליה למיעבד ורב כהנא משני דשיבא ליה למחוי ומייתי ראיה ממשכנתא דסורא ובשמעתין רב תבי משני שיבא ליה למחוי וכן משני רב תבי שתם בהוזה פירקא (דף לח.) גבי הלי תלן דזבין דקלא לשבריה שיכא למימר דרב תבי שתם קיבל שיעורא מרב כהנא ולהכי משני ליה שיהו נמי הכי: האי משכנתא דסורא כו'. תע"ג להא גופא דהכא שפשר דמשכנתא דסורא הוי שיך שפיר לשקשויי בהתי לישנא שלפי שמשכנתא דסורא הוה קים ליה שתקנו מכמים לעשות להכי קתמר תלא מעתה תקנת משכנתא דסורא וכו':

צד א מיי' פכ"ג מהל' מתוות הל' כג סמג עשין מת טוש"ע תה"ע סי' סה סעיף יד:

צה ב מיי' פ"ז מהלכות שכירות הלכה ו סמג עשין פט טור ש"ע ת"ע סי' קנ סעיף ז ופי' שח סעיף ג:

צו ג מיי' שם סמג שם טוש"ע ת"ע סי' קנ סעיף ד:

צז ד טוש"ע שם סי' קנ סעיף ה:

צח ה מיי' פ"ת מהל' שלוחין ושותפין הל' ה סמג עשין קנג טוש"ע ת"ע סי' של סעיף ה:

(ג) גמ' וקדימים מלוה:
(ד) רש"י ד"ה בשדה וכו' דלישקלינהו:

האי משכנתא דסורא דכתבי הכי כר'. ותקשה לרבינא הוה לך משכנתא, לרבינא הוה לסלוה לתביעו על שדהו ולסלוף עבר מנה לסלוה לגבות הפירות משום רבית, אבל בשכיחא מומר, בעין משכנתא לסורא, שסלוה עבר מנה על שדהו ולסלוף עבר שנים אתר הקרקע לגבות ממנו ומשלח קונה פירות של כל שנה בשנה ואין כאן לד רבית, ותע"פ שאין הפירות בפליס, שהרי הוא קרוב לשכר וקרוב להפסד, שמקבל פירות כל שנה בשנה ואפילו בשנת שדפון שלא יהו אין פירות השנה ליגר (רשב"ם ב"ב לה:).